

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1834 Any XXXVI
BARCELONA, 20 DE FEBRER DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims — Atrassats: 20

DISFRECES

El guardia:— Una mujer con pantalones?... A la Delegación!
El marit:— Però si tot l'any els porta ella...

Martiri d'un mig esquerrà

ECTOR, ni la pèrdua del ca «París», el noble ca alemany, raça llop, de l'amic Urrecha, probablement temporal i deguda sens dubte a algun amor passatger clandestí; ni el pas furtiu d'algunes disfrecs—faldilles amb antiqüeles i mitges color de rosa amb detestables predisposicions a agarronar-se—concurrentes als balls de màscares; ni els inicis primaverals, sols consistents, per ara, en ventades i polsagueres, malgrat totes les impaciències dels periodistes galants, els quals desde Santa Llúcia que primaveregen, ofereixen al cronista un tema suggestiu.

A manca de fets palpables per a comentar, ens resta el camp psicològic, i encara que no som professors de res ni hem sigut carbacejats en cap oposició a Madrid—que això és ben precís per tenir seguretat absoluta en el nostre valer—podem intentar un assaig d'anàlisi espiritual molt d'actualitat.

Avui per avui agafarem aqueix tipu d'esquerra de la U. F. N. R. al qual l'aliança entre en Lerroux i en Pere Corominas ha sumit en dubtes greus i en indecisions ètiques verament martiritzants.

Bon home, bon ciutadà, bon pare, bon espòs, bon de tot, menys bon monàrquic ni bon catòlic.

Viu en un segon pis, que és un pis intermig entre la pobresa i l'opulència, pis de menestral morigerat i pacífic. Llegeix *El Poble Català*, del qual és subscriptor, els dies que's pot llegir; però confessa íntimament que *La Veu de Catalunya* és el diari més ben forjat de Barcelona.

En temps de vagues se sent burgès i en temps de pau, proletari. No té pressa en fruir de la República i s'esgarrafa de que pugui venir una revolució, car aleshores escassegen els queviures i no sempre's lliuren de les flames els registres de la propietat.

L'honradesa és el seu ideal i la decadència del teatre català la seva inquietut més forta.

Aqueix admirable català anava tirant i visquent; posava la seva activitat d'industrial, o d'home de carrera, o de propietari xic, al servei del benestar de la família. Amb unes honestes hores d'esbarjo els diumenges, dos mítings anyals i unes quantes firmes posades al peu d'altres tants missatges de protesta contra abusos centralistes, amenitzava l'existència i complia tots els seus deures cívics. El vot el donava, no sempre sense racança, als correligionaris. Era disciplinat fins a cert punt, i preferia això a la cega obediència dels inconscients (ell en deia béns). La temença d'ésser un bè el mantenia un poc alerta.

Doncs aqueix home, que pareixia destinat a no tenir mai una hora de torment, i contra'l qual els més gosats no podien, amb raó, fer-lo objecte de cap retret, avui es troba en la més cruel de les situacions.

El seu partit s'ajunta amb els radicals. Ell comença per experimentar una repugnància física. L'aprensió li fa sentir una mena de picor per tot el cos, com si l'obliguessin a conviure amb un pobre esparracat ple de mengia.

Es veu ja batejant els fills per lo civil, casant a les filles sense amonestacions ni benediccions eclesiàstiques. El tenir que cridar-los amb els noms de Pegasso, Niwton, Llibertat, Electra o Flammariona, ja l'ennuega i no dorm, tement que demà, o passat demà, li vindran amb exigències exorbitants.

La visió de la seva esposa repartint aigua i bales en les barricades; la d'ell mateix ajudant a penjar al marquès de Comillas i repartir-se els béns del comte de Carlets; la de la nostra Seu feta caserna, amb els cavalls revolucionaris abeurant-se en el brollador dels claustres, amb palla i femta pels altars, i la senyera republicana, amb el compàs i nivell masònics, onejant en les mans de la Santa Eularia del cimbori; el foc del palau del Bisbe propagant-se a l'hostatge de la Societat d'Estudis Catalans, destruint les «Normes ortogràfiques», darrera i única obra positivament catalanitzant, l'inquieten i el martiritzen.

Cal confessar-ho: ell no và a missa, però creu en el bon Déu que goreix el reuma, i, per estar-hi bé, deixa anar a l'esglesia a aquells de la família que ho desitgen.

Tem que l'amistat amb els radicals el posin en el trànsit de cometre impietats manifestes que no li permetin una possible reconciliació, per si acàs l'ànima resultés immortal. Tem també que la concomitancia política amb els terribles socis de la «Casa del Pueblo» li encomanin baixes costums, com la de renegar davant de senyores i no tallar-se les ungles. Tem, encara, que l'atzar de la seva actuació de nacionalista disciplinat el dugui a la presència d'en Lerroux. En Lerroux és imposant. Baix la seva serietat de capdill apar un formidable mofeta. Té aires de tenir les mans fredes i de no oferir tabac als que'l visiten, i això és fatal per un republicà nacionalista aficionat a les expansions efusives de l'excursionisme.

Amb en Pere Corominas, sol i auster, partidari de la fidelitat marital, de la riquesa ben guanyada i de les confessions pre-nupials, s'hi podia anar a ulls clucs; mes ara que aixeca bandera d'estridència i dona'l braç a l'*altre*, és qüestió de rumiar-ho molt.

Pel que estima amb el mateix amor la República i Catalunya, no hi hà torment més cruel que escullir entre les dues coses. Segons com, li sembla que la República vol dir, per a molts, passar-se-la bé, i, segons com, la paraula Catalunya li apar, en casos concrets, una manera d'obtenir sòus i prevendes.

El desencoratjament el posa frenètic.

Ha sentit a dir que'l sepulcre de Mahoma no toca en cel ni en terra, i l'espervera, sinó es resolt, semblar-se al sepulcre de l'infidel.

Si la «Lliga» no hagués pactat mai amb el requetè... La «Lliga» és seria. Recorda, emperò, que en Savalls li va afusellar un parent, i decideix, de primer entuvi, donar-se de baixa en *El Poble Català* i subscriure's a *Las Noticias*.

Si el pacte electoral es fa extensiu, a Barcelona, hi haurà un desenganyat més; això és evidentíssim.

Per la Llibertat amenaçada, el sant apostolat del fervent Alomar, sí, ja, però... de totes maneres, un pacte amb aquell de *El alma en los labios*... i si torna a volguer incendiar a Barcelona pels seus quatre costats?

Mai!!!

P. BERTRANA

La subvenció al Teatre Català

QUI SE L'EMPORTA?

Mort el Sindicat d'Autors Dramatics, (q. a. c. s.), l'Ajuntament va continuar votant la subvenció destinada a Teatre Català.

Però cada vegada que la Comissió encarregada d'aquest patriòtic afer s'ha reunit, els benemèrits regidors que la formen s'han trobat amb el greu problema de no saber a qui donar les mils pessetes. Abans es veien apurats per manca de teatres que fessin català; ara perquè n'hi hà massa i no està bé triar a la tum-tum.

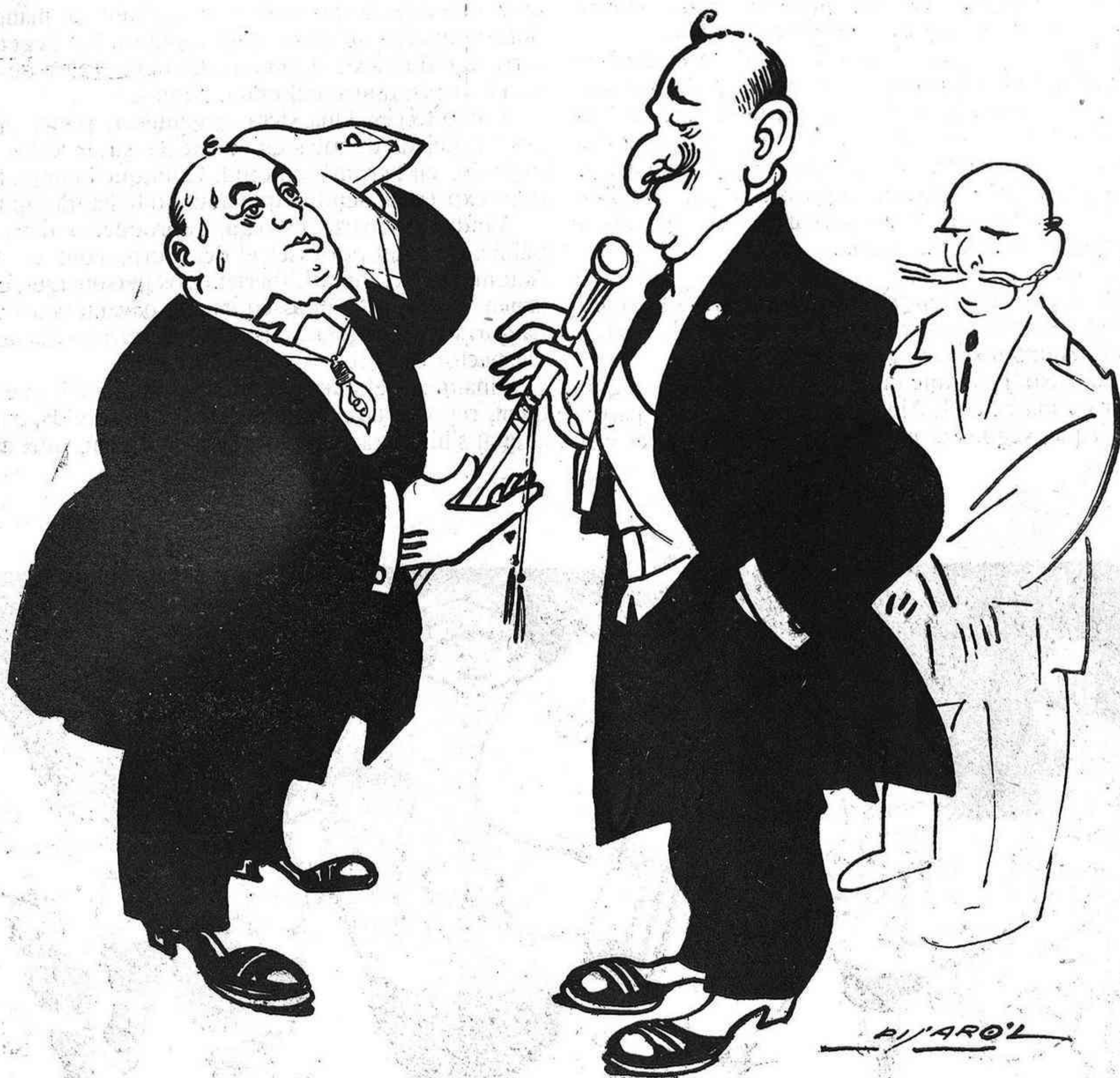
En aqueixa llastimosa qüestió de l'escena regional, els barcelonins ens mostrem partidaris del «tot o res». L'any passat cap empresari es recordava que existissin obres en català; enguany tot són temporades catalanes, i, com si es produís un reintegre essencial dintre la mateixa reacció, fins actors que mai en la vida havien representat

en *dialecto*, que ells ne diuen, ara no fan sinó declamar en català.

Quina empresa s'emportarà, doncs, la subvenció? Esperem que la Comissió dictaminarà a favor, no precisament de la que ideològicament s'hagi presentat més catalana, sinó de la que pràcticament hagi demostrat més amor al teatre de la nostra terra, oferint més garanties d'èxit, presentant més bé les obres, tenint millor companyia i donant una més llarga i continuada serie de funcions. I en aquest cas se troba el Teatre Principal.

Pot-ser fóra més enraonat que'ls quartos, no's donguessin a ningú; però, si s'han de donar a algú, aquest algú, obrant amb justícia, ha d'ésser en Franqueza. I, cas que la Comissió considerés que la subvenció ha de partir-se per meitat entre dues empreses, aleshores l'Ajuntament no tindrà altre remei que repartir la quantitat consignada entre en Franqueza del «Principal» i en Montero, del «Nuevo»

Són els únics que s'ho mereixen.

EN PICH TORNA LA VARA

—Senyor Sagnier: Torni-se'n a encarregar, que vostè n'és l'amo i, si vol fer-ho bé, ha de suar una mica.

PICH

En secret

Es cosa resolta: enguany hi haurà rua al Passeig de Gracia. El Carnestoltes renaixent, com el fènix, de les seves cendres, se disposa a fer una nova i sorollosa exhibició del seu humor. Així ho ha determinat l'Ajuntament, després de llargues vacil·lacions i no pocs conciliàbuls.

Perque val a dir-ho, l'acord no ha sigut pres sinó amb certa racança.

Quan el regidor que va concebir l'idea, i qual nom no volem revelar, va exposar-la a un agrupament de companys de consistori, tots van tirar-se-li al damunt.

—¿L'Ajuntament patrocinar les festes del Carnestoltes?—varen dir-li.—Fugi, home!... El poble ens apedregaria.

—¿Perquè ens hauria d'apedregar?...

—¿No comprèn vostè que, del modo que van avui les coses, amb guerra al Marroc i les cols a quinze cèntims, la gent no està per bromes?

—Precisament per això crec que convé reanimar el Carnaval. En temps de tristeses és quan més se necessiten les distraccions. Ademés, aquestes festes sempre donen moviment als negocis i fan córrer el diner.—

Tant i tant va predicar l'home i amb tanta eloqüència va ponderar els beneficis que la ressurrecció del Carnestoltes proporcionaria als cotxers, a les modistes, als fabricants de caretes i als venedors de serpentes, que'ls regidors que l'escoltaven varen donar-se per convençuts.

—Vaja, conformes; que hi hagi rua!... I per a millor fomentar-la, oferim premis als carruatges més graciosos i més ben guarnits. Però... però...

—Però què?...

—¿I si una vegada llençat el projecte, resulta que'l públic no'l secunda i la rua queda deserta de carros adornats i l'Ajuntament fa un paper ridícol?...

—Oh!... Això, ja ho tinc previst... i resolt,—respongué el regidor de marres.—L'Ajuntament no farà cap paper ridícol, perque, segons el meu plan, el primer que en-

viarà al Passeig de Gracia carros adornats serà el propi Ajuntament.—

Aquí està el bussilis de la cosa: l'intervenció directa que la corporació municipal va a tenir en la festa que's prepara.

¿Com hi intervindrà?... ¿Quins seràn els carros que la Casa gran enviarà, el diumenge, a la rua?...

Els regidors ho tenen molt amagat, perque no volen que pugui dir-se que ells s'ho guisen i ells s'ho mengen; però com que nosaltres tot ho sabem i els nostres lectors són persones discretes que sabràn guardar el secret, anem a tenir el gust d'adelantar-nos als aconteixements, donant-los una lleugera idea dels carruatges que, en virtut del plan traçat a l'ombra del Saló de Cent, circularàn passat demà pel Passeig de Gracia.

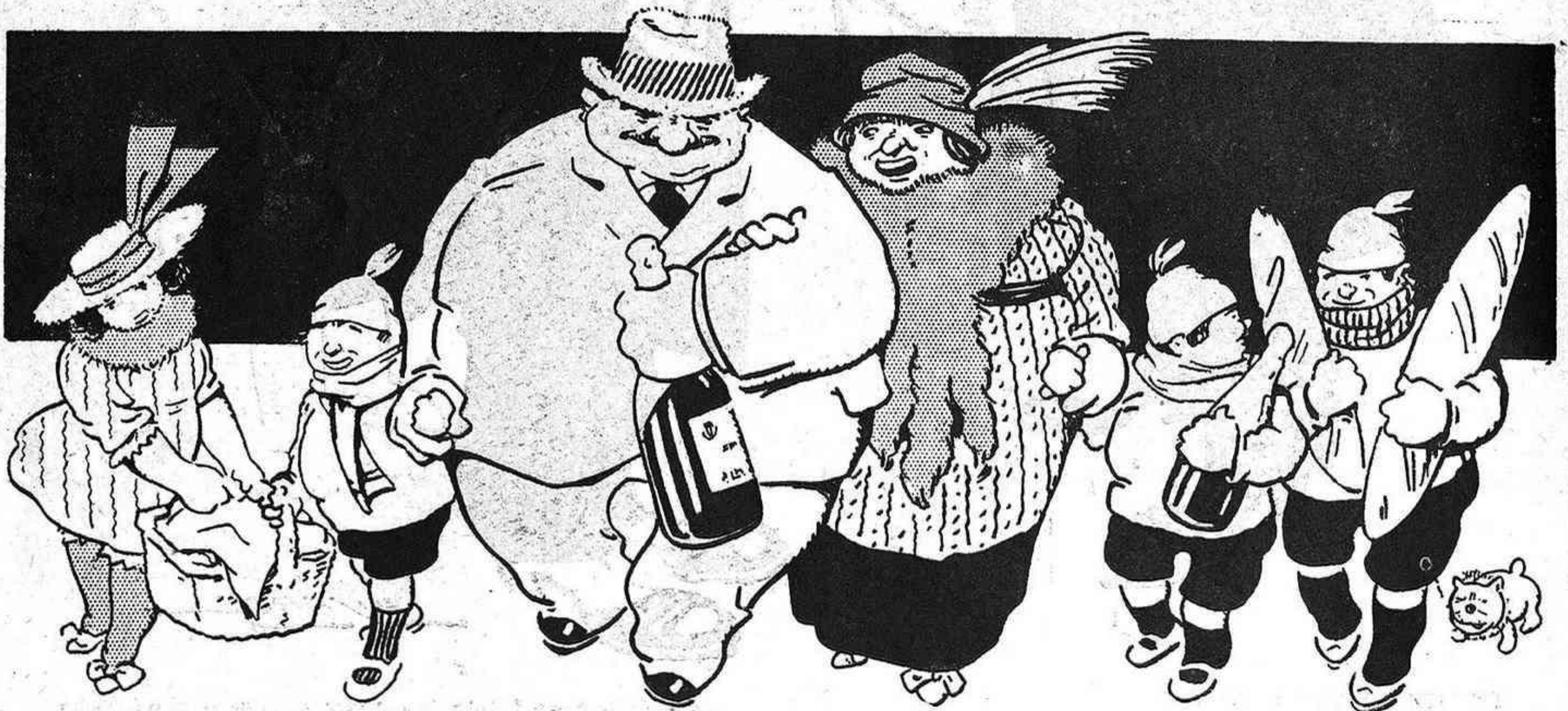
El primer serà una gran plataforma, tirada per quatre cavalls magres i coixos. Dalt del carro hi haurà una dotzena de vells de vuitanta anys, apoiant-se cada hù en una escombra per a no caure; tan tremolosos aniràn i tan dèbils seràn les seves cames. El vehícol ostentarà un pendó, fet d'una estora vella, que dirà: «Llimpiesa pública. Aquest és l'estol sagrat que neteja la ciutat.»

Segon carro. Una colossal caixa de ferro de guardar diners (la caixa municipal) i al damunt, a manera d'adorno, un crani (el crani d'un regidor). La llegenda del carruatge dirà així: «L'imperi del buit. Dintre de la caixa no hi ha res; dintre del crani, tampoc.»

Carro tercer. Una xicra gegantesca, plena de xocolata i rodejada de rates en actitud de sucra cada una un melindro en l'aromàtic líquid. Com que'l conjunt ja serà prou expressiu, sembla que aquí no hi haurà cap lletrero.

Vindrà la quarta carroça, reproducció d'un mercat públic, que tant pot ésser el del Born, com el de Sant Antoni, com el de la Llibertat. Dos personatges, completament cegos, estaràn asseguts a la davantera del vehícol. La gorra de l'un dirà: «Inspector de carns,» i la de l'altre: «Inspector de peix.»

Finalment, el darrer carruatge municipal, que serà el quint, representarà una taula molt ben servida, davant de la qual s'hi veuràn, atracant-se alegrement, quaranta-vuit

DIJOUS GRAS

o cinquanta senyors. Del ram que adorna la taula en surt una bandera amb aquestes paraules: «L'acord fou, per de comptat, pres per unanimitat.»

¿Com se la pendrà, el públic, aquesta restallera de cotxes?

La gent de la Casa Gran confia tant en l'èxit de la seva pensada, que creu que, encara que no n'hi anés cap més, amb aquestes cinc carroçes ja n'hi hauria prou per a omplir i animar la rua.

Si es compliran o no'ls séus auguris, passat demà ho sabrem.

La majoria dels regidors se proposen anar en persona al Passeig de Gracia per a aquilatar directament l'efecte dels cinc carruatges descrits.

Això sí; vostés, serà inútil que'ls busquin.

Tots ells aniran disfregats de «bons administradors.» De manera que no cal que's cansin; no'ls coneixeràn.

MATÍAS BONAFÉ.

No val a anar depressa

Una senyoreta, ja d'edat—passava dels quaranta—tenia la debilitat de les malalties, i no contenta amb les seves propies nafres, s'apropiava de les que relataven els séus coneguts, boi planyent-se'n.

Així, si un deia: «Com me piquen els panallons!», ella responia: «No me'n parli, a mi em tenen rabiosa!»

O bé: «Tinc mal de queixal!» Ella: «Jo vaig, corrent, a càl dentista!».

Parlava un dia amb un conegut, que exclamava:

—Tinc migranya!

—Jo també.

—Tinc poagre!

—Jo també.

—Tinc insomni!

—Jo també.

—Tinc mal de ventre!

—Jo també.

—Tinc gota!

—Jo també.

—Tinc un c.. com una pomal

—Jo tamb...

I va caure desmaiada.

Les tertulies de Barcelona

LA DE L'«ESQUERRA», A L'«ATENEO»

Don Eduard Calvet (a) Candi té un secretari, el qual s'ha encomanat del séu senyor l'optimisme i l'elegancia; no s'ha pogut encomanar l'alçada ni el mostatxo, però això no'l preocupa gaire i segueix creient que vivim en el millor dels móns.

Aquest secretari és don Pere B. Tarragó.

En Pere B. Tarragó, és forsa conegut com a propagandista de l'«Esquerra», però en la tertulia pot dir-se que no se'l coneix pel tal nom. La B., que's col·loca entre'l Tarragó i el Pere, crida l'atenció d'en Marius i aquest, que com ja s'ha fet notar és una mala persona, darrera la B hi col·loca un otero i en Pere B. Tarragó ja no és tal, sinó Pere Botero, en les calderes del qual cremarà, sinó canvia d'idees.

En Pere Botero, doncs, és un noi petit, grassó, amb

DIVENDRES DE QUARESMA

ulls de mona (1) i boca humida. Vesteix molt elegantment i a l'anglesa, va rasurat i té idees molt avançades.

La seva única preocupació és el veure's obligat a defensar el proteccionisme a indicacions del burgès i no poguer donar a les seves idees lliurecanvistes tota la volada que voldria.

Pel demés, és un bon noi.

Ara no hi và tant, la Cuca fera; les ocupacions sagrades que la ciutat li ha conferit, el tenen cauti, però encara hi fa alguna escapada i, sigui com sigui, el seu esperit segueix flotant en l'atmosfera d'aquella tertulia; quan tothom està ensopit, s'aixeca un i recita el cèlebre sonet cardenalici. Una gran alegria s'ampra de tots els concurrents i desseguida vinga «Sitges» i vinga escola mediterrània.

A l'Oriol Martorell (a) Cuca, per a uns Ferà, per a altres Austerà, se pot dir que'l coneix tothom, a Barcelona. De totes maneres, com que sempre hi hà distrets, en farem un retrat, i així, quan el trobin pel carrer, sabrà de què và, o que và de regidor.

La Cuca és petita; abans de veure'l an ell se veu l'immensa *serviette* que porta sota l'aixella, els llibres que aguanta l'altra i unes ulleres torçades, que no sabem com aguanta aquell nas com un cigró.

La Cuca és groga, és petita, té ulls de japonès i cabells de mandxurià. La Cuca és molt generosa (la raó a un moro), parla amb vehemència que espanta; però no sab de què parla. Porta sempre'l mateix vestit, i fa córrer que'n té tres, tots de la mateixa roba.

Després té un altra habilitat. Sab tocar el corn de caça. L'usa poc, sempre entre amics; però quan ho fa, ho fa molt bé.

El petit Carnaval

És el mes de febrer d'arrels esbojarrades, de colors sorollosos i boires de xampany; ell col·loca el cinisme i el crim en les mirades; ell adorm colomines volant vers al parany.

Les seves nits soperbes, les més enlluminades, les més plenes de nirvis vibrants d'impur afany, s'omplen del riure amb febre de les cares tapades i Baco i Venus ballen la dansa de l'engany.

Els seus vintivuit dies són una caravana de gasses i de cintes, de calats i antiqüeles, que en la mentida hi deixen el seny i la salut.

Una pluja de llàgrimes i pena casolana en l'incògnit se pert, i plouen les esqueles factures de carn mustia pel camp de la quietut.

J. COSTA POMÉS

(1) Les mones tenen els ulls igual que les persones, sinó que tot són nineta.

DISFREÇA EN VAGA ?

—Que'ls fa falta una «manola»
per fe un xic de xerinola?

Ens tornem yankis?

Rigorosament històric:

L'altre dia un amic nostre va passar per la pena de veure morir un estimat membre de la seva família. Conte, el trastorn!

L'amic nostre, que està molt ben relacionat a Barcelona, l'endemà va rebre una pila de targetes de pésam, notes de sentiment sortides del cor, manifestacions de condol sinceres i expressives.

Entre elles n'hi havia una que deia, textualment:

«Ante la sensible pérdida que a V. aflige, deseamos que Dios le conceda la mayor fortaleza de animo para sobrellevar tan rudo golpe, ofreciéndole la sinceridad de nuestro sentido pésame y la seguridad de nuestra consideración más distinguida.»

Dessota d'aquestes entenimentades línies no hi havia

cap firma, i el nostre amic, maquinalment va tombar la targeta per a llegir a l'altra cara.

Sabeu què deia l'altra cara?

«Gran sastreria para señoras, caballeros y niños. — Especialidad en géneros de luto».

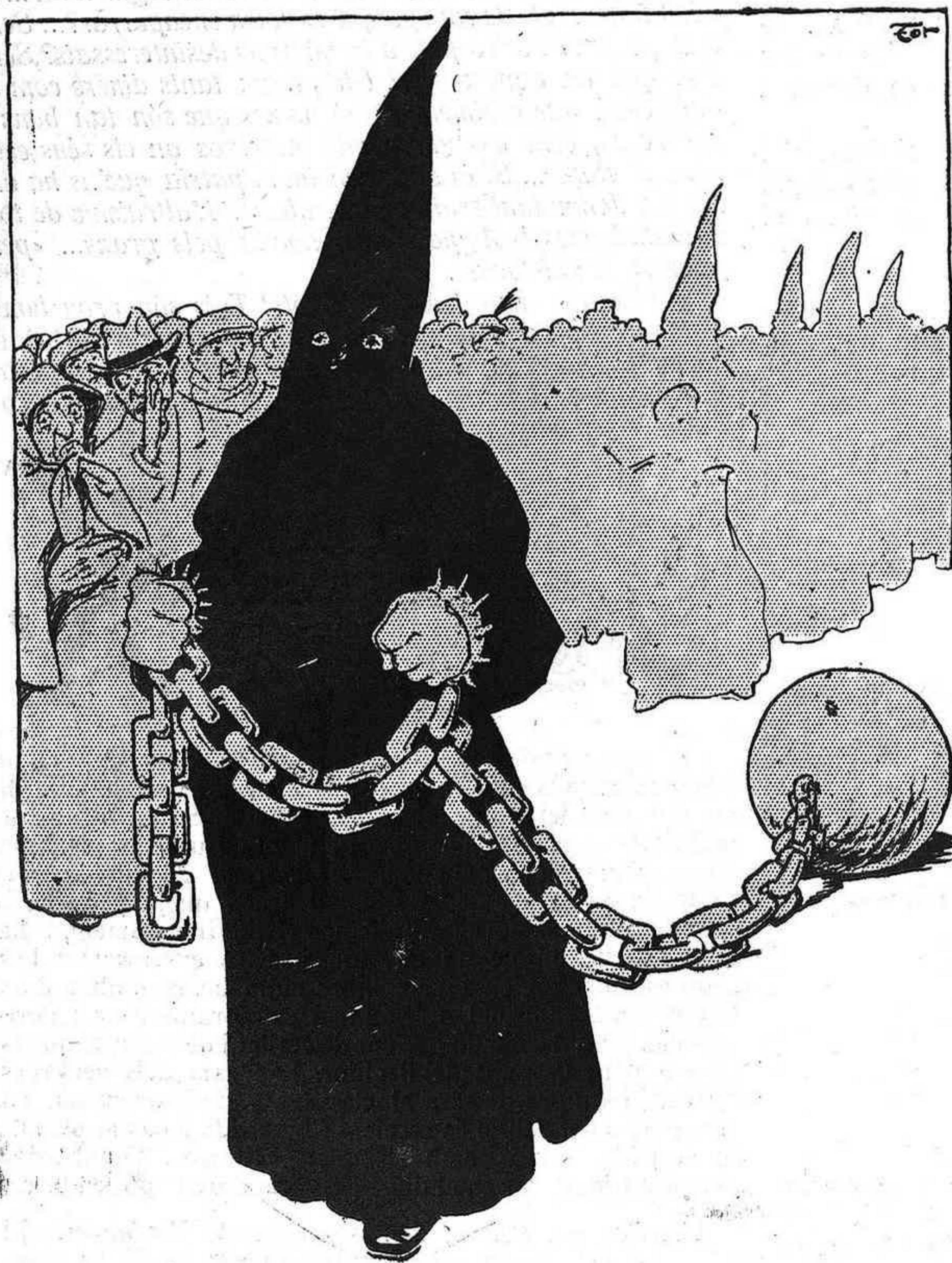
Està vist que'l negoci no té entranyes!

Naturalment, el nostre amic s'ha fet fer el dol a una altra sastreria.

Santa ignocencia!

En Manel estava boig per la seva cosina Pilar. N'estava molt, d'enamorat; però encara no li havia gosat dir mai que l'estimava. I no li gosava dir, no per tímidesa o

VEIENT PASSAR LA PROCESSÓ DE LA BONA MORT

—Què significa això?

—Es un periodista... d'aquells temps!

apocament, sinó perquè's creia indigne d'ella, perquè's coneixia massa el propi caràcter d'enamoradiç impulsiu, capaç de totes les violències passionals, i tenia an ella per una santa, més pura que la mateixa ignocència.

Mes, heusaquí que un diumenge de Carnestoltes, en Manel se sentí picat pel fibió de la luxúria i se'n va anar de dret a casa la Pilar.

—Hola, Manelet! Quant temps sense veure't!... Que't porta de bo per aquí?—va fer la noia.

—Res; venia a disfregar-me.

—A disfregar-te?—interrompé la tia.—T'has errat de casa. Si nosaltres no tenim res per disfregar!... Menys que vulguis un cobrellit...

—No; he pensat que la Pilar me deixaria la seva roba per vestir-me de dòna. Com que tinc si fa no fa la mateixa alçada i soc primet com ella...

—I ara!... Quins acudits!...

—Es per fer una mica de broma. Vui donar uns quants vols per la Rambla amb uns amics.

—Ai, Jesús! Vina, vina a la saleta. Noia, emprova-li el vestit de mig temps.

La pensada del cosinet va portar un baf d'alegria esbogerrada an aquella casa. Tot lo dels armaris i calaixeres va anar en doina. Mare i filla varen estar dugues hores engiponant-lo, entatxonant-li draps a tot arreu per a deixar-lo ben rodó...

*
**

En Manel, en comptes d'anar a la rua, tot sofocat i neguitós, va pendre un cotxe i es va fer dur a casa seva.

A casa seva no hi havia ningú.

El xicot entrà al séu quarto; va treure's ràpidament aquell be-de-Déu de prendes femenines i, a l'escalf de l'intensa passió que sentia per la Pilar, per la mestressa de totes aquelles robes flairoses, l'ànima se li encengué de joia i de pecat...

Foren, aquelles hores, d'un sensualisme refinadíssim com mai havia experimentat. Peça per peça ho va anar omplint tot de llàgrimes i de petons; les sabatetes Lluís XV, les mitges blanques calades, els pantalonets, la cotilla...

Un monòleg íntim i sentimental, embaumat d'unes efusions desesperants...

*
**

De part de vespre, en Manel tornà a casa de la cosineta i es canvià de trajo.

—Què tal?... T'has divertit gaire?

—Ui! he donat el cop. Per les rambls, tothom me mirava.

La Pilar, aquella criatura santa, pura i ignocenta, repassà la roba.

—Tu, Manel—digué de prompte.—No més tornes una lliga-cama. Què n'has fet de l'altra?

—L'altra?—respòn el xicot, tot astorat.—Vatúa'l món! La dec haver perduda pel carrer.

—Ca!... No pot ésser que t'hagi caigut!—fa la xicota.—Estava molt ben posada.

—Noia, doncs, no ho entenc.

—Això és que te l'han presa Manel.

I acostant-s'hi a l'orella afegeix:—Vols dir que no has estat en cap *cine*?

YORIC

Del jardí dels humoristes

EL SECRET

—Les tres de la matinada i encara no ha tornat:...

La pobre de la senyora Agneta es lamentava així, tot esperant al seu marit.

La seva impaciència era gran; estava desconsolada. El seu Josepet acostumava, després de sopar, a anar un rato a la taverna. Algun dia s'havia atrevit a retirar una mica més tard de lo de costum, les dotze, la una, les dues,... dos quarts... però ¿les tres tocades, i no haver arribat encara?... Això era riure-se'n, a fè de Déu!

Tot de cop se sent una remor fosca i estranya a l'escala... Es ell?... No pot ésser altre!... Les petjades de dos immensos sabatots que compten els graons ho donen a entendre prou.

Una clau cerca llarga estona, inútilment, el forat del pany... L'encerta, al fi. La porta s'obre i el senyor Josepet apareix brandant el cos, roig de nas com un bitxo, el berret de gairell...

S'apropa al llit.

—No't moguis, no... Sóc jo!—exclama.

No calia que ho digués, perquè d'una hora lluny l'ha conegut, la desventurada senyora Agneta.

Silenci.

El senyor Josepet es despulla i es fica al llit. La senyora Agneta, al primer contacte:

—Verge Santíssima, quina bravada!...

Nou silenci. Al cap d'una altra estona:

—Voldria que'm diguessis quin gust hi trobes amb la ditxosa beguda!

El senyor Josepet, tancant l'ull esquerre i fent una ganyoteta:

—Jo me'n guardaré prou!... No veus que, si t'ho digués, desde demà voldries fer com jo!...

A. DEL F.

GLOSARI

A VOTAR!!!

Els candidats a diputats a Corts comencen a córrer per aquests pobles mateix que rates emmetzinades. Tots van d'una banda a l'altra per anunciar la Bona Nova de que's tornaràn a presentar. Els automòbils han pujat de preu. No's troba una tartana per un ull de la cara. Les tavernes preparen la beguda i aboquen més aigua al vi.

Els secretaris tiren comptes. Els alcaldes donen ordres, i els que tenen vot el netegen per vendre-se'l a qui en dongui més. La gran cerimònia del sufragi es va preparant, pels pobles, mateix que un gran acte litúrgic.

Mentrestant, el candidat promet. Vinga anar promentent. Els uns... fets; els altres idees. Els dels fets duen a la butxaca doscents kilòmetres de carreteres que aniràn fent giravoltes pels indrets, o siga pels in-torts on els hagin votat. Porten un mostrari de ponts, que aniràn fent allí on trobin un riu; una llista d'empleats, que'ls aniràn sembrant pels pobles, i un sarró de bones promeses que hi haurà berenar per tothom; i els de l'idea... ja és altra cosa. Que voleu república?... Doncs, ja'n tindreu. Que en Maura no?... Doncs, en Maura no. Que'l coix sí?... Doncs anem pel coix. Que la sobirania del poble?... Doncs, apa, poble, a fer esqueneta. Que'l capital i el treball?... Voteu-me el capital per mi, que és lo que rebaixa més a l'home, i quedeu-vos amb el treball, que és lo que més el dignifica. Que la llibertat de pensament?... Penseu lo que volgueu, però voteu-me.

Moltes voltes havem pensat: Perquè hi hà tants ciutadans que volen arribar a ésser diputats?... Si el càrrec és tan carregós com diuen, perquè es volen carregar tant?... Si dona tants mals de cap, perquè es volen encaparrar?... Serà cert que a la nostra patria hi hà tants desinteressats? Serà cert que an aquest ofici s'hi perdin tants diners com se diu? Serà que realment hi hà homes que són tan bons i generosos, com asseguren ells mateixos an els seus estimats electors?... Si és així, beneim la patria que'ns ha arribat a donar tant fruit de benedicció. L'altruisme de tots aquests homes és digne d'ésser lloada pels grans... «pergamins de l'història».

Votem-los, doncs! A qui? A tots! Tots són prou bons! Tots són prou dignes! Que no se'ns en escapi ni un! Si en podem treure cinquanta que no'ns quedem a quaranta! Car com més diputats eixiràn, més seràn a fer-nos feliços, i més se repartiràn la tasca.

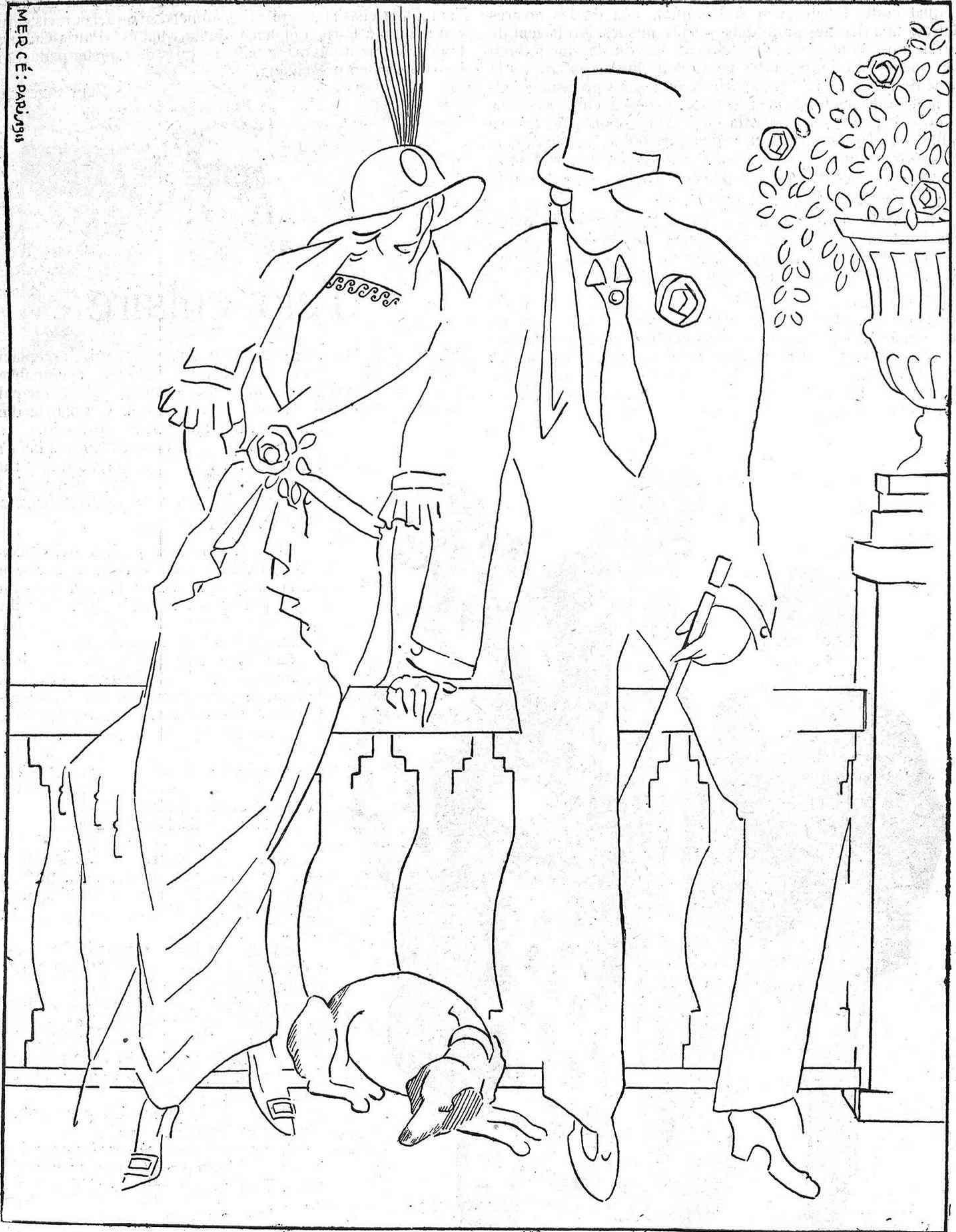
XARAU

AL MÀRGEN DE LA VIDA, per Mariano Golobardas.—Es un aplec de treballs en vers en els quals l'autor sembla haver-hi posat trocets del seu propi cor, tal és la sinceritat que respiren; notes íntimes plenes de sentiment i quadrets ingènus d'un enlairat concepte poètic. *Al marge de la vida* és el rosari de sensacions d'una ànima delicada que, a pesar de la seva joventut, ha aprofitat el temps vivint intensament, i ha sapigut treure'n dolces impresions i savies ensenyances. Les idees escampades en aqueix llibre simpàtic, com obra d'un sincer i un sentimental, no són mai extraordinàries per l'originalitat, però deixen un perfum de veritat i de noblesa que és bàlcem per a l'esperit del llegidor. La forma dels versos és correcta, i sempre de cara al classicisme de bona mena. La presentació del volum és escaienta i convida a passar els ulls per aqueixos versos, amb els quals el senyor Golobardas comença triomfador en el difícilíssim camí de la poesia lírica.

L'ATLÀNTIDA, *Poema*, de Mossèn Jacinto Verdaguer.—El més gran dels poemes de l'immortal poeta català ha sigut editat, finalment, d'una manera veritablement popular i digna al mateix temps. Aqueixa noble tasca se l'ha empresa la benemèrita *Il·lustració Catalana*. De l'èxit dels seus esforços ne

MERCÉ: PARÍS 1911

ELS «CHICS»

-Sabs què podríem fer per a treure'ns l'avorriment?... disfregarnos.
-Encara no hi anem prou?

dóna justificació plena aqueix esquisit volum de 192 planes el qual conté íntegrament *L'Atlàntida*, joia de les nostres lletres, filla del més gran dels poetes místics. No havem de parlar aquí d'una obra mundialment sancionada, que tothom sab que és un indiscutible monument literari. Però val la pena de remarcar la seva aparició, avui que's presenta a l'alcanc de totes les butxaques, avui que cap català tindrà excusa, si no la llegeix i no la guarda en el lloc d'honor de la seva biblioteca. Tipogràficament, l'edició, és pulcre i seriosa, com cal a obres d'aqueixa naturalesa. Acompanyen als versos unes artístiques capçaleres per a cada cant i en les escobertes hi figura un bust-medalló de Mossèn Cinto.

LAS MARAVILLAS DEL MUNDO Y DEL HOMBRE.—S'ha publicat el segon quadern, de 32 planes, corresponent a «Asia». Resulta interessantíssim, tant pel text com per les il·lustracions, que són nombroses i admirablement reproduïdes.

SESSIÓ INAUGURAL DE LA JOVENTUT FEDERAL NACIONALISTA REPUBLICANA.—Follet de propaganda política que consta de tres notabilíssims discursos: *Nacionalitat i proletariat*, d'en A. Rovira i Virgili; *Tasca cultural a realitzar per la Joventut*, d'en Josep M. Pi i Sunyer, i *La Joventut en el moment polític actual*, d'en Enric Vila Marieges. A l'excel·lència del contingut cal afegir-hi una presentació elegant i seriosa.

LECTURA (publicació mensual de la «Academia Gaya».—Tenim a la vista'ls dos primers números d'aqueixa revista que veu la llum a París, i el lema de la qual és «Patria-Cultura-Unió». Conté diferents treballs literaris de caràcter pedagògic i està molt ben presentada.

SEPT SCIENCIES

Teló enlaire

PRINCIPAL.—Segueix representant-se amb acceptació creixent l'hermós sànet d'en Rusiñol, *La lepra*, acompanyat, ara, de la sàtira *L'homenatge*, que ha obtingut al «Principal» tan bon èxit com al «Nuevo» i donant-hi, la companyia d'en Santpere, una ajustada interpretació.

Demà, primera de *Los sobrinos del Capitán Grant*, i per al dimarts s'anuncia un aconeteixement: funció cinquantenari de la estrena de *L'Esquella de la Torratxa*, amb un programa pitarresc.

LICEO.—En els pòrtics del «Liceo» s'hi han col·locat els cartells anunciadors de la companyia d'opereta Caramba, que ha de portar-nos l'alegría durant els dies que'ls capellans voldrien que'ns estessim a caseta dejunant i picant-nos el pit.

La companyia Caramba torna amb les primeres parts de la temporada passada: l'hermosa Ivanisi, l'entremaliada Czaplinska i el mestre Bellezza. Els primers tenors no els coneixem encara, però no han d'ésser molt bons per a superar els de l'any passat, que era lo més fluixet de la companyia.

Sembla que aquest any dirigirà el moviment escènic el propi Caramba.

El debut, el dia 28, amb *Eva*.

NOVEDADES.—Dissabte a la nit estrenaren en aquest teatre una... podríem dir-ne una opereta en un acte, titulada *El sueño de Pierrot*, dels senyors Frutos i Barrera.

L'autor de la lletra no s'hi ha trencat gaire el cap; és francament dolenta, salvant l'obra el music, que ha aprofitat les situacions musicables, col·locant-hi números com el del «tamborcillo trágico», originalíssim i agradable i la cançó del «sueño de Pierrot», dolça i inspirada. Aquests números són, com diem més amunt, els que salven l'obra.

El restant de la musica peca, pot-ser, d'un xic carrinclona.

La presentació escènica, fastuosa i de bon gust, i les figures movent-se amb gran acert. Vagi nostre aplauso al director de escena.

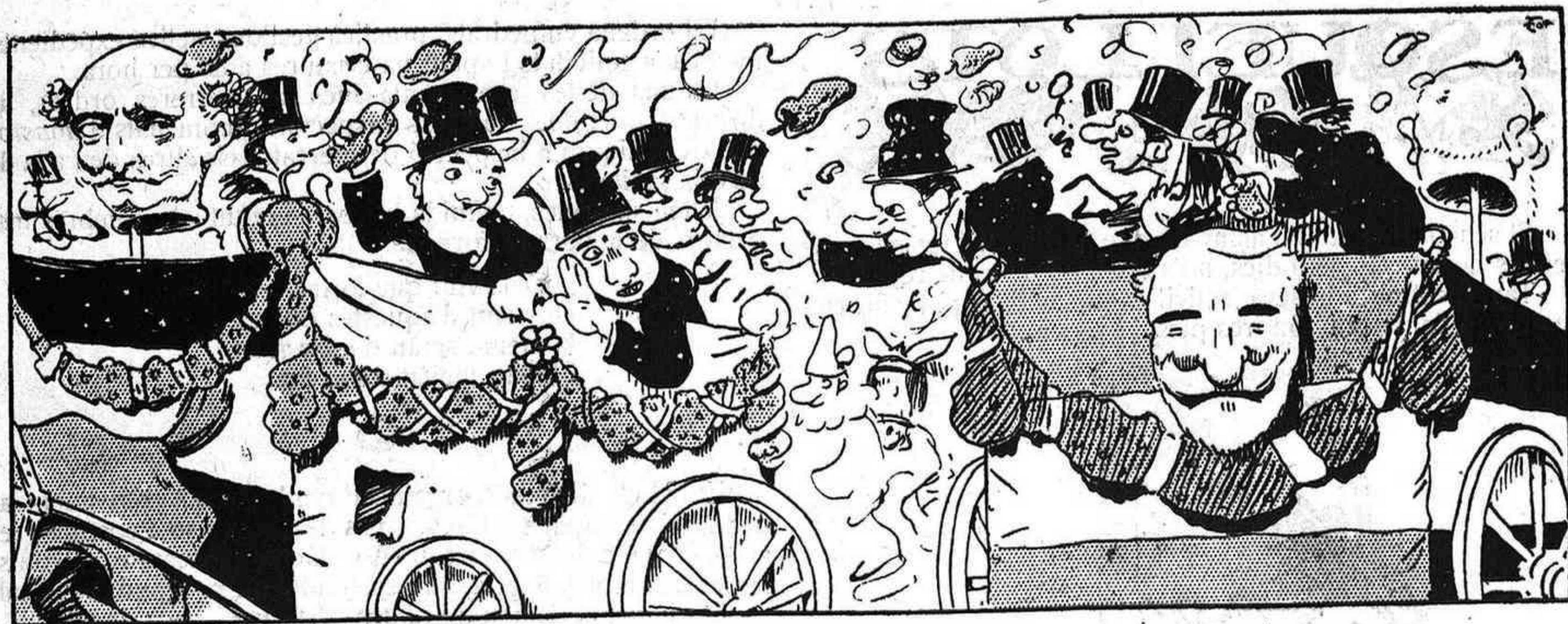
APOLO.—S'ha estrenat amb regular èxit *La maldición de una madre*, drama en vuit actes i nou quadros, original dels senyors Gabirondo i Portusachs.

AUDITORIUM (Teatre Intim).—Demà,

MASCAROTS CLASSICS

—Què tal?... feu gaire broma?
—Ens la donen feta, però ja n'estem tips. I tu?
—Joestic tota blavejada de les cuixes.

RUA POLÍTICA

Els carros del conservadurisme.

representació única i extraordinària de *Ifigenia a Taurida*, de Goethe, traducció de Maragall, amb il·lustracions pianístiques del mestre Granados.

Els beneficis d'aqueixa funció es destinen a una làpida dedicada an en Maragall, que's col·locarà en el Laberinte.

NOTES D'ART

En el «Saló Parés» acaba d'inaugurar-se l'exposició que la Societat Artístico-literària celebra cada any. El conjunt de pintures exposades és força discret i sense que despertí cap entusiasme, donant la sensació d'un acoblament simpàtic. Els que pitjor queden, en aqueixa manifestació d'art, són els artistes més coneguts, aquells que ja han assolit una reputació i que ara sembla que no tinguin interès ni humor per a sostenir-la. Convinguem que les modernes corrents estètiques no'ls hi són propícies; però convinguem també que ells, per la seva part, no s'han preocupat d'evolucionar ni de perfeccionar-se.

Allí hi ha pintures fetes a màquina. L'artista ha donat corda a la mà, i la mà, avasada a una tècnica coneguda a copia d'anys de servir-se'n, ha fet el seu fet en una absència absoluta d'emoció i d'inspiració, i fins d'honradesa professional.

Aqueixes pintures estan bé, ningú se'n pot riure, àdhuc alguna, com la d'en Vázquez, evidència formidables qualitats esmersades banalment; però donen ales als excèntrics modernistes i fan bones les dels estrambòtics, ja que són filles d'un quietisme i d'un aburgament fatal.

L'únic pintor dels consagrats que's salva allí, del naufragi, és en Galwey; el mateix turment que's nota en aquell paisatge cap-vespral indiquen el fervor i la sinceritat del paisatgista. Tota la seva experiència triomfa en aquell cel i en aquella pineda, sinó espontàniament amb un bell encís de problema estudiat i resolt.

Dels joves, en Martí i Garcés va sens dubte al davant de tots. Els seus interiors i els seus *bodegons* són de lo millor de l'exposició.

Aqueixes pintures d'en Martí Garcés són fetes amb amor i bon gust. Dins la seva modestia d'estudi pictòric, sense pretendre llampar a l'espectador, hi ha acumulades formidables qualitats de colorista exquisit i de dibuixant conciençut.

En aquell *bodegón*, a més de les qualitats ja dites, s'hi veu un empast, una senzillesa de pinzellada, i una matització tan notables que'l fan una obra definitiva.

Hi ha també, en el «Saló Parés», un interior de l'Urgell, aquell del tocador, molt digne d'ésser citat amb elogi. No'ns agrada gaire lo demés que exposa, aqueixa vegada, l'esmentat artista.

També vegerem una nota otomnal de l'Oliver, molt fina, així com un celatge d'en Puig-Perucho i una composició d'en Cabanyes, que avaloren notablement el conjunt.

En Sans exposa uns eucaliptus de caient decoratiu molt simpàtics.

Dels demés no trobem que se'n pugui dir gran cosa; els uns per restar inferiors a sí mateixos, i els altres perquè sens dubte no han pogut interessar-nos, donada nostra especial manera d'entendre l'art.

Consti, emperò, que l'actual manifestació col·lectiva de can Parés supera a les similars que, d'un quant temps ensà, hem tingut ocasió de veure.

..

El cartell de l'Exposició d'Indústries Elèctriques.—Aquests dies hem vist en molts diaris que's dirigien censures al Jurat del Concurs per a premiar un cartell destinat a la convocatòria de l'Exposició d'Indústries Elèctriques.

No coneixem ni als autors dels cartells exposats ni als individus que formen el Jurat. Ens sembla que'l concurs, en conjunt, ha resultat pobre. El premi, si no està ben concedit, en el nostre entendre, és perquè no's devia concedir.

Que ningú s'ho prengui a mal i se'ns perdoni la franquesa.

Notes sportives

FOOT-BALL

En el camp del «Barcelona F. C.» es jugà, el darrer diumenge, el partit de campionat entre l'«Español» i l'«España». Com en la majoria de partits d'aqueixa mena, les masses ganes de guanyar d'uns i altres feren que'l joc se ressentís per manca de combinació, suplint la ciència amb l'acometivitat i la lleugeresa amb la furia brutal. La pilota sempre anava enlaire i rebotia dels uns als altres, a l'atzar de la cossa. L'«España», amb dos suplents, li mancava l'única cosa que'l fa terrible, la cohesió. L'«Español» amb son *team* complet pogué sense fer cap cosa notable, vèncer al seu rival per dos *goals* a un.

Aquest valia per dos, i en canvi, un dels de l'«Español», es pot dir que sols fou mig. L'«Español» guanyava, doncs, per un *que-de-què*.

Durant la primera part del joc, els que no estaven apassionats per cap dels dos rivals, es feren un tip de badallar. En la segona la cosa anà més moguda, sense despertar un gran interès. Els que havien pagat una pesseta d'entrada i la torna del seient, devien avorrir-se encara més.

Si l'escola de joc va seguint per aquest camí i la «Federació» fa pagar aquests preus, o el públic de la nostra ciutat és el més bon Jan de la terra, o el foment del sport foot-ballístic en patirà de mala manera.

Lo que's fa és la nata per a escarmentar als jogadors i al públic que paga, i fins a nosaltres mateixos, que no paguem.

PEDESTRISME

En el Park se celebrà, diumenge al matí, una interessant cursa a peu per a neòfits. N'hi va concórrer una futralada. La lluita sigué ferma, i els resultats esplèndits.

MATONISME

També un d'aquests dies hi ha hagut una bona manifestació d'aqueix deport. En la redacció de *L'Hereu*, uns quants del requetè han disparat les seves *brownings* contra uns pobres venedors de diaris. Això conforta l'esperit.

ESQUELLOTS

El senyor Pich amb l'afany de que parlin d'ell totes les gazetilles de tots els periòdics, no's dóna un quart de repòs.

Tant multiplica la seva activitat, que avui ja pot afirmar-se que no és un pic: són tres pics... i repicó.

—Mai hauria dit que'l disfregar-se de pobre costés tan poc!

Ell ordena empedrats, practica gestions, activa expedients, recomana sollicituts i apadrina criatures a 80 per hora.

En una de les seves trenta-dues mil darreres ordres, ha disposat que; dels flamants inspectors anomenats d'*abastos* deü es dediquin a inspecció de mercats i els altres deü a la de serveis sanitaris.

Ja tenen, doncs, definida la seva servitut els cèlebres inspectors de la darrera fornada.

Dels vint que formen la llista, en virtut d'aquestes ordres, la meitat seràn d'*a-bastos* i l'altra meitat d'*a-copes*.

El ball de disfrees, organitzat per la Casa Aurigemma-Cañadó, que's celebrà dissabte passat al «Teatro Español», resultà, com era de preveure, un èxit. Moltes mascaretes elegants, molt luxe, molta alegria, i un escullidíssim programa musical.

L'original certàmen de pintes s'efectuà sense incidents, i tota la nit regnà una animació bullanguera, propia d'aqueixos característics festivals.

Ens manca temps per a parlar del *Ball infantil* i del *Paré Travesti*, celebrat ahir, dijous, i que's consideren, amb justicia, els dos aconteixements més notables del Carnestoltes.

Ho farem la setmana vinent; però entre tant felicitem a l'organitzador senyor Vidal Milà.

El «Centre Excursionista de Catalunya» ha publicat el programa que la seva secció de sports de muntanya es proposa desenrotllar abans no s'acabi l'hivern (*si el temps ho permet*).

Aquesta salvetat, en els espectacles a l'aire lliure, vol dir: si fa bon temps; però en aquesta mena de festes especials significa tot lo contrari.

Si el temps ho permet, vol dir: si fa un hivern prou dolent, per que estiguin les muntanyes ben proveïdes de neu.

Una notícia que—no m'ho negaràn—resulta d'idees bastant enlairades:

S'està organitzant, a Barcelona, un «Centre Aerostàtic Instructiu», havent-se encarregat de la direcció el capità Vilaregut.

En aqueix Centre, que s'instal·la al Saló de Sant Joan, s'hi construiràn globos de gas i «Montgolfiers», i s'hi donaràn conferencies sobre aerostació.

Ara, tots els aficionats a alçar-se amb la bomba, que vulguin fer una *aixecada*, ja ho saben.

Dos acords d'actualitat:

—«La Federació de l'art de Construcció ha anunciat a tots els seus operaris que's donguin per despedits des del dilluns de Carnaval».

—«El Sindicat de detallistes en Bisuteria i Quincalla acordà concórrer a la Rua amb un artístic carro anunciador.»

Si això no fa Carnestoltes, ni mail

Per si la Rua havia de circular pel mig o per les vores del Paseig de Gracia, va promoure's alguna discussió dintre la junta de Cerimonials i Festes.

Inconvenients dels carrers massa espaiosos! Quan la Rua tenia lloc a la Rambla, no hi havia dubtes. Tot lo més que podia haver-hi eren empentes.

A L'HORA DEL RESSOPÓ

Un altre *llum* elèctric:
El Director dels Tramvies de Barcelona, per a fer *pendant* amb el senyor Governador, va donar-lo per al concurs de mares pobres.

Dimoni de llums elèctrics,
bé en tenen prou de *salida!*...
Ara sí que's faràn rics
lamparers i electricistes.

La nostra Diputació ha acordat la creació d'un premi de mil duescentes cinquanta pessetes per a recompensar al propietari que haja plantat més arbres.

—Veiam, decideix-te: amb quina mascareta et quedes?
—Amb la que tingui menos gana.

En las bases per a l'adjudicació d'aquest premi, fa present que podran optar-hi tant els particulars com els ajuntaments, mentres siguin de la provincia.

Si la recompensa fos per al qui n'hagués tallat més, d'arbres, el nostre Ajuntament, amb tofa justícia, s'enduria el premi.

En Pau atura an en Pere.

— M'hauries de deixar cinc duros.

En Pere:

—Ah, no! Això ja és abusar. Ja te n'he deixat massa vegades, de quartos.

—Però, tard o d'hora, sempre te'ls he tornat.

—Desenganyeu-vos; per bon artista que sigueu, no me'l podrieu fer el meu retrat.
 —Per què no?
 —Perquè vos no més sabeu pintar parets i jo'm dic Joanet.

—Ets el meu cosinet, aquell que estudiava per capellà.
 —Bravo, noi! En què m'has conegut?... en la veu?
 —En els dits llargs.

—Ja ho sé però tanta reincidència'm molesta.
 —Bé home... Deixe'm aquests cinc duros i et prometo que no'm veuràs mai més.

Solucions als trenca-caps del número 1831

A la xarada, *Capó*, i a l'anagrama, *Pare-Pera*.

TRENCA-CAPS

XARADA

Qui està *prima* o *segona*
 gasta alegria,
 més que si tingués plena
 la *dos* i *prima*.
Primera i *dos*
 gasten les bugaderes
 i és el meu *tot*.

Agustí Torrent i Coma

ANAGRAMA

Estic ben convençut,
 i ho sé per experiència,
 que, malgrat el teu aire d'ignocència,
 el teu *tot* com un *tot* ha esdevingut.

Joan Antich Puqui

SINONIMIA

Tens una *tot* de natural
 que no'm agrada gens, *Total*.

Joan Rocabert

TARGETA

Rosa Gorina

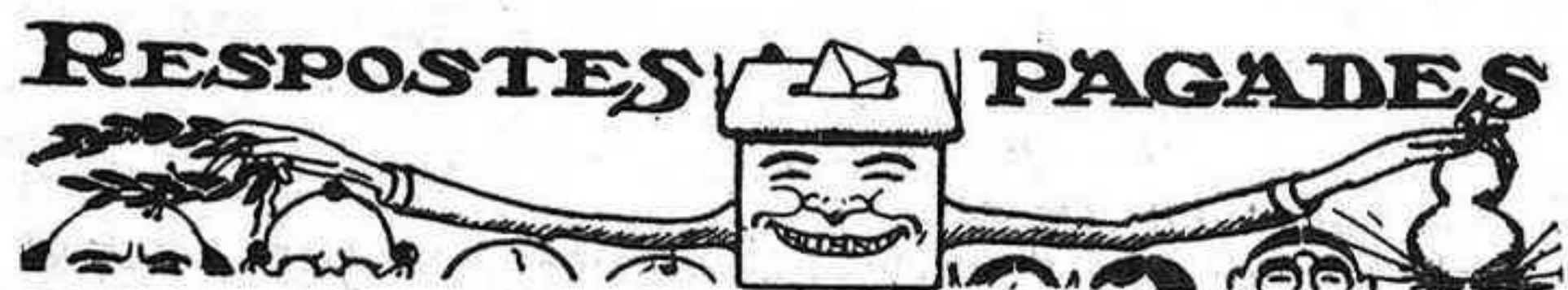
Formar amb aquestes lletres, degudament combinades, el títol d'una comedia catalana.

Josep Gorina Roca

GEROGLÍFIC

XV minuts
 Cuba

Pep Cistellé

A. dels Ases: Gracies dels versets; però no sé si resultarà latosa l'insistencia. Ens hi pensarem.—Lluís Ramis Camaló: Entren en cartera —Fra Frei: A vostè quan agafa l'arrencada, ningú l'atura. Això és més llarg que una novela.—Sleum: No'ns convenen, de moment. Ho guardarem, per si torna a nevar.—J. B. T.: Lo que no ha anat ja, o és que no và... o és que's guarda per a millor ocasió.—R. Campins Serra: Mirarem de aprofitar-ho un dia o altre.—N. A. i M.: No m'agraden prou.—Josep Gorina Roca: Farem la tria corresponent.—Josep Riera: No'ns convenen.—N. V. M.: Està bé que'ns hi decantem; però llençar-nos-hi amb massa entusiasme, no encara.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
 Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
 BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

LLIBRES NOUS

COLECCIÓN DIAMANTE

Tomo 118

DE LAS MAJADAS AL OTERO

Por MIGUEL A. RÓDENAS

con un Prólogo de SANTIAGO RUSIÑOL

Un tomo Pesetas 0'50

Obra nueva

MANUEL LINARES RIVAS

COMO BUITRES

Comedia en dos actos

Pesetas 3

Edició popular. - Obra nova

SANTIAGO RUSIÑOL

L'HOMENATGE

UNA pesseta

OBRA NUEVA

LAS GOLONDRINAS

Drama lírico en tres actos

Letra de G. MARTINEZ SIERRA

Música de JOSE M.ª USANDIZAGA

Un tomo, ptas. 3'50

NOVEDAD

LOS SPORTS

: FOOTBALL :

ASOCIACIÓN

por J. ELÍAS JUNCOSA

Un tomo, ptas 1

Acaba de publicarse

HIGIENE DEL NIÑO

EL LIBRO DE LAS MADRES

— CÓMO HA DE
CRIARSE AL NIÑO

por el Dr. GONZALEZ ALVAREZ

Un tomo 8.º en tela, pesetas 3

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certifiat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL SENYOR ESTEVE, CENSOR DE DISFRECES

—Que és de capritxo aquest vestit, noia?
—No ho veu?... Es l'anunci d'una casa de «sombrosos».